

племе се показва на историчната сцена напълно опрѣдѣлено и господствуеще въ оня край. Сърбитѣ тогава завзимали сѣщитѣ области, дѣто ги намираме и днесъ. На югъ и югоизтокъ достигали до Шкодренското Езеро и Шаръ Планина, на изтокъ не минавали Българска Морава.¹⁾ До втората половина на XII. в. сърбитѣ остоятъ на заденъ планъ въ историята на Балканския Полуостровъ. До тогава тѣ бѣха подчинени прѣко или косвено ту на византийцитѣ, ту на българитѣ и бѣха раздѣлени на малки жупи, независими една отъ друга. Съ князь Стефана Неманя (1159—1195) се почнува образуванъето на Сърбската държава отъ земитѣ на Рашка (сега Нови-Пазарско) и Зета (сега Черна Гора). Още тогава Стефанъ Неманъ обърналъ внимание къмъ югоизтокъ и далъ пръвъ потикъ на сѣрбското разширение къмъ българскитѣ земи.²⁾ Сѣщата политика държатъ сѣрбскитѣ господари прѣвъ слѣдния XIII. в. Въ врѣмето на Милутина (1282—1320) сѣрбитѣ завзиматъ голѣма часть отъ Македония и достигатъ до Охридъ, Прилѣпъ, Велесъ и Щипъ.³⁾ По тая посока трѣгна кралъ Душанъ (1327—1355), който безъ особени усилия за кѣсо врѣме завладѣ цѣла Македония, Албания, Епиръ и Тесалия. Теглени на югоизтокъ, сѣрбскитѣ владѣтели оставяха на страна Босна и Херцеговина и не можеха да сплотятъ ведно цѣлото сѣрбско племе. Сѣрбитѣ не успѣха да прѣтопятъ и българо-македонскитѣ славѣни. Причината на това трѣба да се търси едно въ кратковрѣменното имъ господство въ Македония, друго въ доста високата българска култура, която сѣрбитѣ завариха въ новопрѣвзетитѣ земи. Охридската църква продължаваше да се нарича българска и подъ сѣрбската власть и запази съ малки изключения старитѣ си граници. Щомъ умрѣ Душанъ, голѣмата му недобрѣ зглобена държава бързо се разпадна.⁴⁾ Въ македонскитѣ и албански градове се настаниха сѣрбски властелини, които се прогласиха за независими и се сваждаха и воюваха по между си до като турцитѣ дойдоха и завладѣха страната. Най-извѣстниятъ отъ тия властелини, кралъ Марко, който владѣеше голѣма часть отъ западна Македония, обикновено се е наричалъ „български кралъ“.⁵⁾ Сѣрбскитѣ народъ числено е господствувалъ

¹⁾ Флоринскій, Южные славяне, II. 5.

²⁾ Все тамъ, II. 11.

³⁾ Все тамъ, II. 15.

⁴⁾ Все тамъ, II. 1.

⁵⁾ М. Халанскій, Южно-славянскія сказанія о Кралевицѣ Маркѣ. Русскій Фил. вѣстникъ, томъ XXVII. стр. 82; А. Иширковъ, Крали Марко у западнитѣ историци. Бѣлг. Пр. год. III. кн. XII. 163—164.